NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 14. septembra 1853. *List 74.*

Kam naj se vsajajo sadne drevésa, in ktere plemena naj se izberajo.

(Dalje.)

Če se imajo vsaditi le nektere posamne drevésa, se skopljejo na mestu, kamor ima drevó priti, velike okrogle jame, za 3 lopate globoke in 6 čevljev široke. Po ti meri se izrisa velikost in okroglost jame, se spodreže naj poprej ruša, in z lopato razsekana in zdrobljena se poklada na kùp.

Po tem se za 3 lopate globoko začnè jama izkopavati; zmiraj se pa boljši in rahlejši parst devlje posebej, slabeji pa spet posebej.

Je jama popolnoma izkopana, se dno njeno še prekoplje in zrahljá, potem se ruša va-njo položí in tako pustí, dokler se drevó ne vsadí.

Če misli kmetovavec drevésa jesen saditi, naj take jame pripravi ene mesce pred; jih pa sadí spomladi, naj storí to na jesen.

Ako ima na mesto izkopanega ali vsahnjenega drevésa novo drevó priti, je prevdariti: ali je bilo poprejšnje drevó veliko ali majhno, in ali ima novo drevó na ravno tisto mesto priti ali blizo zraven.

Je bilo poprejšnje drevó majhno, je prav, če jamo tako naredimo, kakor je bilo ravno rečeno; — je bilo pa staro drevó veliko, bo treba drugač ravnati, ker je poprejšnje drevó, kakor deljeć so korenine njegove segle, rodovitnost zemlji tako izpílo, da nobeno drugo kakoršnega koli plemena ne bo na takem mestu dobro storilo. V tacih okoljšinah je treba po velikosti poprejšnjega drevésa jamo do 8 čevljev na široko skopati, in naj manj polovíco frišne travniške zemlje ali rušovja pridjati in z uno zemljo v jami dobro zmešati. Po tem bo novo drevó zdravo in veselo raslo, kakor da bi bilo prišlo v novo jamo.

Če se posamne drevésa tam pa tam sadé, naj se nove drevésca nikdar na mesto vsahnjenega drevésa ne vsajajo, ampak vselej nar manj 3 stopinje preč. Jame naj se napravljajo vselej okrogle in v podobi sklede, ker se v tacih jamah zemlja boljši in povsod enako vsede, in se korenine s tem prisilijo, na stran se izrašati.

Pa bo rekel kdo: „čmu tako velike jame?“ Nikar, prijatel, niso prevelike. Jama je za mlado drevó, kar je dota za nevésto in ženina in za nju gospodarstvo, in še več, ker to, kar se drevésu takrat dá, je njegovo edíno premoženje, kterega se s pridnostjo pozneje nič več pomnožiti ne more. Da bi pač vsi kmetovavci to resníco spoznali! Jasna je kot beli dan.

Je zemlja posebno dobra, se vé da tam ni veliko dela. Al srednje dobra zemlja naj se ne ima koj za dobro, češ, da bo manj dela potreba. Ako se mlademu drevéscu v le količkaj terdi, slabi ali srednji zemlji le majhna jama privoši, bo ona v malo letih s koreninami napolnjena, in mlado in slabo drevésice ne more korenín vrivati in razprostirati v terdo zemljo. Stojí revše kakor stisnjeno v sodcu! In kaj pride iz tega? Drevó hira in hira, dokler popolnoma ne vsahne — zadušeno od spodej. Naj poskusi, kdor ne verjame, tudi v dobri zemlji eno drevó v široko, drugo v ozko in plitvo jamo vsaditi, vidil bo velik razloček v tretjem letu in pozneje še bolj na rodovitnosti obéh. Boljši je manj drevés saditi pa te dobro, kakor pa veliko drevés slabo. Pridelk sadja je gotova priča tega.

(Dalje sledí).

Dvé potrati jesenski čas v našem kmetovanji.

Skopost je gerda, potrata pa nič lepši. Kar nam je v prid stvarjeno, obračajmo v prid svoj ali pa bližnjega. Ničesar naj ne jemlje konca, kar se v prid porabiti dá.

Temu nasprot ravnajo radi slovenski kmetovavci, če ne Slavjani sploh, sosebno jesenski čas v dvéh rečéh:

1. da po travnikih živino pasejo. Ako po drugí košnji, ko je otáva že pospravljena, na travnikih še kaj trave zrase, pokaj bi se ne kosíla, in živini v hlev nosila? Gotovo kôsa ali serp več dobí, ko živinče namuli, in pa koliko hitreje! Koliko časa človek potrati, ki pri živini stojí; koliko mraza in večkrat dežja si vžije, sosebno ako živinče na vervi derží; koliko napčnosti se zgodí, ako je truma otrok okolj živine, kakor so „Novíce“ že večkrat v spomin vzele! Razun tega se pa travniki silno pokazé. O deževji se živini zemlja pod nogami všibuje, velike jame se naredijo, ki se o spomladi poravnati ne dajo, tako da na mnogem travniku skorej ni moč kositi, poverh tega, da se trava izverže, in le slabe baže tam raste, kjer je bila zemlja o mokrem vsa precmakana. Gnoj, ki ga živina na travnikih puša, zemlji ničesar ne verže, ker ni predelan, namesti da bi živina v hlevu stala, in se z gnojem, ki ga naredí, polje dobro gnojilo in se ga še tudi pustim travnikom troha privošila.

2. Druga potrata je ta, da eni sad še na drevésu — češplje — skupljujejo, ter iz tega toliko žlahtnega sadja strupno žganjico delajo, in da so drugi tako kratkovidni, da božji dar v tolikino potrato prodajajo! Tako se je svoje dní tudi s krompirjem delalo, dokler ni Bog vmes stopil, in nam ga na tako majhin del pomanjšal, da ene leta sèm komaj čez zimo ž njim prevlečemo in semena prihranimo. Bi menda radi ti nespametni, da bi še drevje kaka vjima zadela,

kakor se nam je pred tremi leti skorej zgodilo, ko nam ga je toliko reč pozimi pozeblo? Zdravniki vsi od kraja terdijo, da žganje je strup, ako se za pijačo obrača; česar se je že tako mnogi prepričal ter občutil, da mu po njem ni bilo bolje temuč le slabeje. Za malokteri zleg ga je kake kapljice zadosti, in toliko, kolikor ga je za zdravila in obertnijstva potreba, se ga iz vinskih drož ali iz česar drujega dobí, kar ni človeku v hrano odločeno. Če kedaj, je letos greh, češplje, kterih juha je že sama bolji, ko narboljši slivovica, v žganje tratiti, ker bo v mnogih krajih zavolj mnogih vjim živeža na malo hodilo. Kako veseli bi tisti sadje sušili in ga v živež imeli, kterim je toča vse potolkla; drugi, ki so srečno odleteli, bi pa ta toliko dobri in zdravi živež za strupno pijačo tratili in tratiti dali. ?

Od dragíne žita.

Po več deržavah prizadeva dragína žita in dragína kruha vladam veliko skerb. V našem cesarstvu ni dosihmal tako hudo kot drugod, vendar so mnoge uime kakor obila moča in povodnji v enih, toča v drugih krajih, naredile, da je cena žita poskočila, in tudi zato, ker se mora v ptujih deželah dražji plačevati.

Berž pa, ko je žito se podražilo, so začeli nekteri ljudjé vpiti: „to je zgol le odertíja žitarjev!“ in hipoma so bili pri teh ljudéh vsi kmetovavci, kteri pridelanega žita berž berž na prodaj ne pripeljejo, in vsi, kteri z žitom kupčujejo, sleparji, goljufi in odertniki! Celó Dunajski župan, ko je žitna cena poskočila, se je prederznul žitarijo z odertijo pitati! Kmalo na to so začeli nekteri kratkovidni časnikarji ravno tisto pesem krokati, in zabavljivcov take baže se povsod kmalo najde na kupe, kteri vpijejo le čez goljufijo in odertijo, če je živež dražji.

Ni tajiti: povsod se najdejo brezvestniki in tù in tam se kaj nepoštenega prirajma, — al v dragih časih vse v en koš — v koš odertnikov — metati, to je gerdo in nesramno.

Gotovo je, da vsak raji dober kup meso in dober kup kruh jé in da si vsak nizke cene v vsem želí, kar kupuje. Al pameten in pošten človek tudi pomisli: ali se tisto tudi dober kup pridelуje, in ali se je dosto pridelalo, in ne terja, da bi živinorejic in mesár na kant prišla, le da bi drugi dober kup meso jedli, in da bi kmet, žitar in pek obožal, le da bi drugi dober kup kruh imeli.

Treba je tedaj bilo, da so vsi imenitniši časopisi in tudi vradni časnik „Austria“ takemu nespametnemu vpitju se krepko zoperstavili in pokazali neumnost njegovo.

Pametne besede je govorila „Austria“ o tem, pa tudi „Lloyd“ je tistim kričavcem krepko na pete stopil, rekoč: „Če se kje kakošna nenavadna kužna bolezin začnè, neumno ljudstvo berž sodi, da je voda v štirnah strupena; — ob časih žitne dragíne se sliši berž zabavljanje čez odertnike, pa ne samo od prostega ljudstva ampak od ljudí mnogoterih stanov, ki so o tem ravno tako neumni, kakor uni. Mi pa vprašamo: kje je nja poštena žitna kupčija, kje po postavah vpravičena žitna barantija? in kje se začne žitarska odertija? Mi vprašamo: od kod si prilastujejo nekteri pravíco, naj potrebniši stan vsake dežele — stan kmetovavcov — s takimi psovkami napadati, ako ti ne pripeljejo vsega svojega pridelka berž na prodaj, ali če ga ne prodajajo po tisti ceni, kakor ga kupec hoče imeti? Od kod — vprašamo na dalje — imajo taki ljudjé pravíco stan žitnih tergovcov o tacih okoljšinah tako nesramno obrekovati? Kdo bo po vsih kotih žita iskal in ga nam na prodaj podajal, če bi žitnih tergovcov ne bilo? Ali niso ti kupčevavci ravno tisti, ki nam o druzih časih žito dober kup prodajajo? S ktero pravíco se zdaj psujejo za odertnike?! Le Bog sam povikšuje ali ponižuje ceno žita in vsega živeža. Postave ne morejo za znižanje žitne in krušne cene nič druzega storiti, kakor da dovolijo, kar je naj bolj mogoče, svobodo kupčije in obertnije, da se poti popravljajo in vožnja iz daljnih krajev po suhem in po vodi zlajša, in da se v pripravnih večih mestih napravijo velike žitnice“.

„Novíce“, kterih naloga je se za prid poštenega kmetijstva in obertnijstva potegovati, so za potrebno spoznale tega blodenja omeniti, ker tudi pri nas se tacih ljudí ne manjka, kterim Dunajski časniki „levite“ beró. Tudi pri nas je dosto tacih, ki terjajo, da bi kmetovavec in tergovec se za-nje slékla, le da bi oni v drazih časih dober kup živeli. Tako ljubezin od svojega bližnjega terjati se pravi vendar preveč terjati. Kar ne želíš sebi, ne želi bližnjemu!

Starozgodovinski pomenki.

VINDRVNA — SERENDIVS.

Ankershofen V. 623. Muhar I. 373.

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«

Naj bolj ostroumni izpraševavci na basnoslovskem polji kakor Ritter *(Vorhalle europ. Völkergesch. str. 95—113)*, Creuzer *(Symbolik I. str. 522—23)* in Rhode *(II. str. 179—202)* najdejo v visokoležeči srednji Azii edino prabožanstvo, kterega bitnost je častje lučí — častje solnca. To božanstvo je središče vsega basnoslovja. Vendar niso si ednaki, v kterem narodu bi začetek tega častja iskali. Zato nekteri stavljajo dva stebra, ktera orjaško poslopje božanstva nosita in sicer eden staroindiški, drugi staroparziški. To razdeljenje pa je brezterdnega temelja, ker nas kritično jezikoslovje učí, da je indiški (sanskritski) jezik starši od parziškega, — resnica, ktero tudi bistroumni Ritter *(Vorhalle str. 308.)* veljati dá.

Ime naj višjega lučnega božanstva je bilo Budha *(Ritter Vorhalle 95—113, Rhode II. 179—202)*. Koreniko indiške besede Budha išejo iztočni jezikoslovci po razni poti. Nekteri v glagolu „budh“ expergefacere, cognoscere, slovenski buditi, — drugi v glagolu „bhâ, bhâs“, glänzen, brennen, sveteti, goreti. Ako svete bukve Indiancov prebiramo, najdemo, da je luč — solnce pervo in najvišje božanstvo bilo, kteremu se je božja čast skazovala. V bukvah Vedas *(Asiat. Researches VIII. 397.)* najdemo besede: „Solnce je duša vsih stvarí, vsa druga božanstva so njeni deli“ — „solnce je edini čisti Bram, to je, naj višje bitje“ *(Asiat. Res. 431—432)*, „solnce je, nad kterim nič ni višjega, kteremu nič ni ednakega“ *(ravno ondi II. 400.)*

Ravno takšne misli se najdejo v indiških bukvah Bhawišya *(glej W. Jones Works VI. 417.)*, v kterih se veli: „da med neumerljivimi močmi ni višje od solnca“. Tudi v slavenskem bogočastju se najde sled tega prestarega lučjega častja. Guagnini Strykovski v svoji kroniki *(Kronika str. 147.)* piše: „Nekdaj so Poloni vsako prazno stvar: sonce, luno itd. po božje častili“, in na strani 52: „posebno oginj . . . . celó blisk so za boga imeli in sonce“.

Že gori smo rekli, da to častje je imelo ime: „služba Buddhova“, in da je to prestaro indiško božanstvo tudi pri severnih Slavenih imelo svojo službo, pričajo imena slavenskih mest, vasí in krajev s koreniko Bud; na primer: Budišin v Lužicah, Buda

(Ofen) na Ogerskem, Budeč, Budejovice na Českem, Budina pri Ptuju itd.

Od Višnutove Budha-Avatere ne najdemo ne sluha ne duha na rimsko-slovenskih spominkih, tudi ni nobenega sledu v severno-slavenskem basnoslovju; zato ima visokoučeni in ostroumni William Jones prav, ako reče, da ta avatara ni resnična, in da za tega voljo Bramini Budhaiste imajo za krivoverce. Ti Buddha je bil, kakor Wiese (I. 1. str. 261.) resnično pravi, jezero let pred keršanskim časoslovjem nekakšen verozakonsk popravljavec (reformator). Tudi v indiških zadevah dobro podučeni Bohlen *(Das alte Indien I. 313)* je dokazal iz povest Bramanskih, da ti reformator ni prej kakor 1200 pred Kristusovim rojstvom v Indii živel. O tej dôbi pa so že Slaveni gotovo v Europi prebivali, in tako se razjasnuje, zakaj da se v njihovem basnoslovju nič ne najde, kar bi na Budhatovo véro in častje opominjalo. Tudi upamo dokazati, da to nikdar ni bila Višnutova-Avatara temuč da so Budaisti jo za takšno oglasili v terdnejše vkorenjenje svoje nove vére. To tudi poterdi hudi prepir, boj in preganjanje Budaistov od Bramanistov, kteri so Budaiste v Kitaj in druge pokrajine severne Azie pretirali.

Razun solnca, indiški Suria (primeri: „zora“ v slovenskem, „zura“ v poljskem jeziku) so stari Indianci imeli posebnega solnčnega boga z imenom Indra, „boga zraka in vremenosti“ *(Bopp Glos. Sanskrit. str. 31.)* Ako korenike tega imena iščemo, jo najdemo v glagolu „indh“, glänzen, brennen, sveteti, goreti; zato besede iddhan, aidhas, æstus, æstas, vročina, poletje, âindras, himmlisch, nebešk *(glej: Eichhoff str. 173, 210, 211.)* Sanskritski besedi „Indra“ je prilična slovenska beseda védro, vedra, vedrina, z nosozvukom vendro, vendra, vendrina, ali, ker Jugosloveni gluho *e* tudi kot *i* izgovarjajo, postavim: svitlo in svetlo, svitloba in svetloba, lipi in lepi, rika in reka, — vidro, vidra, vidrina z rhenismom vindro, vindra, vindrina, vindruna, — in glejte koroški rimsko-slovenski kamni so nam ohranili lastno ime VINDRVNA [1]) in to ime najdemo mi polatinčeno na koroških kamnih v imenu Serenus [2]) in na štajerskih SERENDIVS [3]). Keltomani poiščite mi v celtogalskem jeziku besedo „vindri“, drago vam jo plačam. (Dalje sledí.)

Ozir po svetu.

Opis poglavnih narodov na Turškem.

(Po popisu Arbanskih misionarjev).

	Turki.	Gèrki.	Slovani.
So po obleki:	gizdavi	mačeradasti,	priprosti.
Po sercu:	sloni,	lesice,	orli.
V sklepih:	počasni.	zviti,	nepremišljeni.
Po truplu:	tolsti,	nježni,	čversti.
Po vunanji podobi:	mertvi obrazi,	angelji,	možáki.
V govorjenju:	prosti,	ropotci,	pevci.
V véri:	hinavski,	nestanovitni,	vražni.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Celovca 8. sept. Za društvo sv. Mohora je ravno natisnjena poleg talianskega poslovenjena knjiga: „Stari Urban ali zimski pogovori dobrih kmetov“, ktero so marljivi Goriški bogoslovci dosti dobro v naš jezik prestavili. Šteje 13 tiskanih pol, in veliko lepega in koristnega za ljube Slovence obsega. Nadjati se je, da se bo vsim prav prikupila. Društvenikom se bo z „zgodovino stare zaveze v podobah“ vred te dní razposlala. — Po vsem Slovenskem dobro znane „Drobtince za leto 1854“ so se ravno kar tiskati jele. Okinčane bodo s prav zalo podobo sv. Heme. Gotovo bodo nam tudi v novem letu pod vredništvom nevtrudljivega g. J. Rozmana veliko prav izverstnih sostavkov donesle. — Slovenska slovnica s pridjanim pregledom slovenskega slovstva ter s kratkim cirilskim in glagoliškim berilom od A. Janežića bo te dní v Haase-ovej tiskarnici v Pragí natisnjena. Obsegla bo 11 tiskanih pol. Spisana je v slovenskem jeziku po pravilih, ki jih je vis. ministerstvo uka za slovenske šole ustanovilo. Namenjena je posebno gimnazialnim slovenskim učencom. — Proti koncu t. m. se bo obljubljeni „Glasnik slovenskega slovstva“ v Celovcu tiskati začel. Že lepo število različnih sostavkov je za-nj pripravljenih. Vsi g. slovenski pisatelji, ki so mu za pervi zvezek kaj namenili, so ponižno naprošeni, svoje sostavke saj do konca tega mesca pod nadpisom: „Vredništvu Glasnika“ v Celovec poslati. Izverstni slovenski spisatelj Matia Valjavec na Dunaji se je poslovenovanja „Homerove Odisee“ lotil, ktere pervi spev bo v pervem zvezku „Glasnika“ natisnjen.

△ *Iz Metlike.* Gosp. tehant Vovk, ki nenehoma za popravo kmetije dela, je znašel novo pečnico (sušivnico), v kteri se na petih lesah in na tleh z manjšim ognjem kot na naših navadnih sušivnicah veliko hitreje in več češpelj itd. nasuša. Pozneje jo misli za sušenje grojzdja in za več drugih obertnijskih opravkov rabiti. Vredno jo je ogledati, pa tudi od dalječ gledat priti. — Kdor ima veliko sadja, ki ga suší, naj tega ne odlaša. Korist in dobiček sta očitna. — Nov obilen dež nam je upanjo zastran letine spet ojačal.

Iz Novega mesta naznanja začasno c. k. gimnazialno vodstvo, da 7. razred (klas) višjega gimnazja se bo v Novem mestu že letos začel, da pa začetek šole bo še le perve dní oktobra, ker vkljub vsi pridnosti mestne občine se potrebno zidanje v gimnazialnem poslopju ne more poprej doveršiti.

Od Kerke 11. septembra. Stojim na razvalinah starega Novioduna. Imenitnost tega starega rimsko-slovenskega mesta oznanuje celo Kerško polje. Kamor noga stopi, zadene na kamenje in zidovje. Vsaki otrok dernovske in cerklanske vasí ponuja potniku za dva ali tri krajcarje šakico rimskih denarjev. Kako imenitni so ti denarji za našo domačo zgodovino! Na eni strani imajo podobo rimskega cesarja, večidel Licinia, na drugi pa so podobe naših božanstev. Posebno en denar sim dobil iz rokic zalega slovenskega fantiča, kteri mi terdno dokaze daja za slovenskost prebivavcev tukajšnjih ob času rimskega vladarstva čez Panonio. Malo sim dozdaj porajtal na rimske peneze, ali odzdaj bom večo pozornost na-nje obračal. Kako me je veselilo enake podobe najti na rimskih penezih in na kamnih starega Novioduna. Med temi posebno me je razveselila podoba na kamnu v steno leskovske cerkve vzidanem, kakor tudi kamen ravno v steno imenovane cerkve vzidan z napisom SEDATO AVG. SACR. PACONIVS ARAM ET AEDEM. D. D. Bom pozneje domorodnim bravcem „Novíc“ pomen njegov razložil, kakor tudi dokazal, da je stari Noviodun zares na Kerškem polji stal.

Dosti bi rad lepih željá izgovoril zastran boljšega in marljivejega poskerbljenja za naše domače staríne, — rad bi historiškim družtvom notro-austrianskim marsikaj povedal, — pa hočem se oddehnuti prej, naj se pravična jeza malo vtaži. — Slučajno dobim v tej okolici novejše listove „Novíc“ v roke, in vidim, da se za ljubega „skutnika“ toliko prepirajo naši jezikoslovci. Rad bi konec napravil temu prepiru, zato tudi svojo o „skutniku“ povém.

[1]) Ankershofen: Handbuch der Gesch. Kärnth. V. 623.
[2]) Ravno ti: IV. V.
[3]) Muhar: Gesch. der Steier. I. 373.

Skutnika poznajo moji rojaki kraj Mure in njim pomeni otroka, kteri se pri materi ali očetu rad zdržava, kteri pod njihovo skutjo (pasiho, naročajem) rad živí. Kdor pa odbeží, kedar se mu zavoljo nepokoršine s šibo žuga, od takšnega se pravi, da se je odskutil (odskütil). Tudi na rimskih kamnih najdem lastno ime ATESCVT dvakrat — kar toliko pomeni, kakor sina pod atejevo skutjo. Jaz ime Ateskut za slovensko imam, ker v nobenem drugem, ne starem ne novem jeziku, ne najdem razumljivega pomena in korena za to besedo kakor v slovenskem.

Tudi od Kupe je gosp. Navratil svojo mnenje izgovoril, ktero pa ne bode deržalo. Pomén imena kupa sim jaz v „Novícah“ in sicer v članku: „kaj pomeni ime Panonia?“ razložil. Znabiti, da je gosp. Navratil na moje izpeljevanje pozabil, ali pa da na moja historiško-arheologiška preiskovanja nič ne porajta. Nisim jaz kriv, ako ni še prepričan, da so v Panonii od nekdaj Slaveni živeli. Ne bil bi te opazke primetnul, ako bi me ne bil gosp. N. na polje pozval, rekoč: „da so kraj Kupe od nekdaj Slaveni živeli, naj dokaže, kdor zamore“.

Po naši logiki mi tako sklepamo, da je tako velika reka, kakor je Kupa gotovo pred prihodom Rimcov svojo ime imela, in ni še le od Rimcov ga dobila.

Analogia od besed „sunce, vuk“ itd. pa sem ne spada, ker te besede v staroslovenščini imajo mesto samoglasnika *u* soglasnik *l*, kterega Slovenci zmiraj za samoglasnik rabijo, tedaj slnce, vlk, dlg itd.

Ali mi obračamo pozornost čitatelja na drugo boljo analogio in ta je: dub in dob, muž in mož, ruka in roka, luka in loka, kupati se in kopati se itd. in po tej analogíi se ima presojevati izgovor Kupa in Kopa. Da Latinec in Gerk pišeta Colaps, to nič ni smešnega. Vsaki ptutojezikovec si nedomača imena za svoje usta pripravlja, ali kakor Nemec pravi: „machts sich mundgerecht“. Tako je Nemec koroško in kransko Kerko si za svoja usta obernil v Gurk, Gerk pa v Korkoras. Pax nobis cum! S Bogom.

Davorin Terstenjak.

Novičar iz mnogih krajev.

Sliši se, da vredba cesarskih vradnij po novi osnovi se bo na Horvaškem in v Slavonii začela. — Deželni poglavar serbske vojvodine in temeškega Banata je pred tremi dnevi na Dunaj naznanil, da je v ogerskem puntu zgubljena ogerska krona z mečem in žezlom vred, se najdla; blizo Oršove v temeškem Banatu so vse to zakopano našli; nič ni poškodovanega. — Govorí se, da tudi rusovski car in pruski kralj prideta k manêvru v Olomuc. — Naj višja sodnija na Dunaji je v neki pravdi razsodila, da tudi v tistih deželah našega cesarstva, v kterih judje pred 1848. letom niso imeli pravíce do gruntne posesti, si sedaj zamorejo take pravíce pridobiti. — Vojaška sodnija v Milani je 7. dan p. m. obsodila 64 tistih, ki so se vstaje 6. svečana vdeležili; 20 jih je bilo k smerti obsojenih; maršal Radecki pa je smertno kazen spremenil v ječo od 20 do 5 let; druzih 185 zapertih se bo po cesarskem sklepu izpustilo iz daljne preiskave, ako niso ces. vradniki. — Tergatev na Ogerskem okoli Bude se bo pričela na sv. Mihela dan. — Tudi po nogradih nemških na Rajnu razsaja tertja bolezin. — Neki Roveda v Vogheri na Sardinskem se baha s pomočkom, kteri popolnoma ozdraví bolno grojzdje. Naj ga mož ponudi Francoskim generalnim svetovavcem, kteri so vladi željo razodéli: naj podari milion frankov tistemu, ki znajde gotov pomoček zoper grojzdno bolezin. Menda bo vlada bolj pametna, kakor so general-svetovavci, in ne bo ponujala dnarja za kaj, karni mogoče. — Iz Rusovskega še ni odgovora na turško pismo. Rus pa Turk pomikujeta svoji armadi naprej; turška vlada je v Parizu vnovič nakupila 20.000 pušk in turška armada živí nek v domišlíi gotove zmage kakor v rajskem veselji, pozabivši, da pred večerom ne gré dneva hvaliti. — Sv. oče papež že nek na vse straní premišljuje, kako bi se znebil svojih brambovcov vrudečih hlačah (Francozov), ki mu po njegovih mislih veliko bolj strežejo, kakor si sam postrežen biti želí. — V razstavi blaga in kmetijskih pridelkov v Novem Jorku v Ameriki je bil čisto bel, še le 20 mescov star prešič na ogled postavljen, ki je vagal 11 centov in 9 funtov; gospodar si ga upa na 28 centov spitati.

Delitev Jakšićev.

(Konec.)

Misli, misli, si naenkrat zmisli:
Ona ide dol u spodnje kleti,
Ino vzame lepo mašno kupo,
Izkovano iz suhega zlata,
Od očeta njej za doto dano,
In natoči polno rujna vina,
Pa jo nese skerbna svomu svaku,
Ljubi njega u skut in u roko,
In pred njim se do zemljice klanja:
Na čast tebi bodi, mili svak moj!
Na čast tebi kupa ino vino,
Pokloni mi konja in sokola!
Bogdanu se milo je storilo,
Ji pokloni konja in sokola.
Dmitar celi dan loví po gori
Ali nič ne more uloviti;
Na večer pripelje ga namera
Na zeleno jezero u gori,
U jezero utva *) zlatokrila.
Spustí Dmitar sivega sokola
Da uloví utvo zlatokrilo;
Ona pa se gledati ne da mu,
Ampak vščipne sivega sokola
Mu odščipne, jojme! desno krílo.
Ko to vidi Jakšić Dimitrija,
Naglo sleče gosposko obléko,
Pa zaplava u jezero tiho
In iznese sivega sokola:
Kako ti je, o moj sivi sokol!
Kako ti je brez tvojega krila?
Sokol njemu s piskom odgovarja:
Tako mi je brez mojega krila,
Kakor bratu je brez brata svoga.
Sadaj se je Dmitar bil razžalil,
Da zavdala ženka bratu bode,
Ino vzame vranca velikega
Naglo dirja h gradu Beligradu
Da bi brata živega še najdel.
Ko je bil na vratih Beligrada,
Nagne vranca, da ne dirja mimo,
Pade vranec z nogama na vrata.
Zlomi vranec obé sprednji nogi.
Ko se Dmitar vidi u nesreči,
Vzame sedlo z vranca velikega,
Pa ne perni brezdovan ga verže,
Naglo ide h gradu Beligradu.
Kakor pride on, pokliče ženko:
Angelija, moja zvesta ženka!
Da mi nisi brata umorila?
Angelija njemu odgovarja:
Nisim tebi brata umorila,
Ampak sim te z bratom pomirila. ***

*) Tica, pri nas neznana, spodej rumena, tedaj zlatokrila.

Za uboge Moravčane od toče zadete.

Iz Štajarskega 5 fl. pod naslovom: „Nekdo, ki ga toča doslej ni zadéla, Bogu v zahvalo.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*